

خیر الأثر در رد جبر و قدر

به ضمیمه دو رساله کسب و اقسام فاعل

ویرایش دوم

آیه الله حسن حسن زاده آملی

بیتنا
۱۳۹۴

موضوع:

کلام استدلالی: ۱۲ (کلام و عقاید: ۴۲)

گروه مخاطب:

- تخصصی (پژوهشگران و اساتید حوزه و دانشگاه)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۳۴۵

مسلسل انتشار (چاپ اول): ۶۵۳۹

کتاب‌های آیت‌الله حسن‌زاده آملی / ۴

حسن‌زاده آملی، حسن، ۱۳۰۷ -

خیر الأثر در رد جبر و قدر: به ضمیمه دو رساله کسب و اقسام قاعل / حسن‌زاده آملی، [ویراست: ۲] - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۶۹.

[۲۱۲] ص - مؤسسه بوستان کتاب؛ ۳۴۵ کتاب‌های آیت‌الله حسن‌زاده آملی؛ ۴ (کلام) - قم: مؤسسه بوستان کتاب؛ ۱۲ (کلام استدلالی: ۱۲)

ISBN 978-964-09-0909

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

Ayatollah Hassan Hassanzadeh-Amoli, The Good Book On Rejecting

ص. ع. به انگلیسی:

Compulsion and Destiny And Tow Other Monographs on Acquisition and Types of Subject

کتاب‌نامه به صورت زیرنویس.

چاپ هفتم: ۱۳۹۴.

۱. جبر و اختیار (اسلام). ۲. قضا و قدر (اسلام). الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب.

ب. عنوان.

۲۹۷ / ۴۶۵

خ ۵ ح / ۵ / ۲۱۹ / ۵ BP

۱۳۹۴

خیر الأثر در رد جبر و قدر

به ضمیمه نور سینه کسب و اقسام فاعل

- نویسنده: آیه الله حجت محمد حسن زاهد آملی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتب
- (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)
- چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتب
- نوبت چاپ: هفتم / ۱۳۹۴ / شماره گاهنامه: ۸۰ • بها: ۱۳۰۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

- دفتر مرکزی: قم، خ شهیدا (صفاییه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۰۷۵-۰۵۵-۳۷۴۱۵۴، فکس: ۳۷۷۴۳۴۲۶
- فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهیدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همگامی ۴۰٪ ناشر)
- فروشگاه شماره ۲: تهران، میدان فلسطین، خ طوس، کوچه تبریز، پلاک ۳۰، تلفن: ۰۸۸-۰۶۶۹۲۱۰۰
- فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی، تهران رضوی، تلفن: ۲۲۳۳۳۷۲
- فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۰۳۲۱-۰۷۰۰۰۰۰۰
- فروشگاه شماره ۵: اصفهان، میدان انقلاب، جنب سینما ساحل، تلفن: ۰۳۲۲۲۱۷۱۲
- فروشگاه شماره ۶ (رنگین کمان)، فروشگاه کودک و نوجوان: قم، چهارراه شهیدا، نیش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۴۳۴۲۶
- فروشگاه شماره ۷: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه همکف، پلاک ۳۷، تلفن: ۳۷۸۴۲۵۹۰-۹۲

اطلاعات از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS) یا ارسال شماره همراه خود به ۰۲۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ یا ارسال درخواست به

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: <http://www.bustaneketab.com>

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته اند:

اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب: جواد آهنگر • ویراستار: ابوالفضل طریقه دار • چکیده عربی: سهیله خانقی • چکیده انگلیسی: مریم خانقی • دنیا: مصطفی میحوظی • صفحه آرا: احمد مؤتمنی • کنترل نمونه خوانی: محمدجواد مصطفوی • کارشناس طراحی و گرافیک: مسعود نجابتی • طراح جلد: امیرعباس رحیمی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی • اداره آماده سازی: حمید رضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی.

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۹	۱. اختیار و اراده و قدرت
۱۱	اختیار
۱۴	اراده
۱۵	قدرت
۱۷	۲. تحقیقی در اراده و اختیار و قدرت
۲۱	۳. کلامی با متکلم
۳۳	۴. سخن در جبر و تفویض
۳۷	۵. مناظره ابوالحسن اشعری با استادش ابوعلی جبائی
۳۹	۶. انکار علیّت و معلولیت در سلسله موجودات
۴۱	۷. کسب چیست؟ (رساله ای در کسب)
۵۳	۸. رأی قائلان به تفویض

۹. طعن معتزلیان و جبریان به یکدیگر و مفساد عقیدت هر دو فریق ۶۱
۱۰. قدری کیست؟ ۶۳
۸۸. منع کردن منکران انبیاء علیهم السلام را از نصیحت کردن و حجت آوردن به طریق جبریان ۸۸
۸۹. جواب دادن انبیاء علیهم السلام جبریان را ۸۹
۱۱. توحید ذاتی و صفاتی و افعالی ۹۳
۱۲. خانه (رساله ای در اقسام فاعل) ۱۵۷
۱۳. تعریف اقسام فاعل ۱۶۱
- تنبیه ۱۶۸
۱۴. اقسام فاعل در اسان مضمرات دارد ۱۷۵
۱۵. کدام قسم از اقسام فاعل را بر حجت سبحانه باید اطلاق کرد؟ ۱۸۱
- فایده ۱۹۶
- فاعل بالتجلی ۱۹۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حمد خدای را که انسان را از طریق رحمت رحیمیه تکلیف به تشرّف حضورش خواند، و از باب بنده پروری به اعتلای فهم خطاب محمدی بار داد. صلوات و سلام بر مفخر عالم و آدم، امی خاتم که هادی اُمم به صراط اُمم است، و بر آل او که مقتدای امت وسط و قسطاس الهم اند. و بعد، این رساله در ردّ جبر و تفویض و اثبات امر به معروف و نهی منکر، به عون و مشیت ملک متعال در حلقه تدریس زمره ای از طالبان کمال آمل، به قلم این فقیر الی الله الغنی المغنی حسن حسن زاده آملی به رشته نوشته در آمده است. امید است که دور از تفریط و شطط در ارائه به مسیر اُمت وسط، رساله ای خواندنی و ماندنی رده باشد، و آن را «خیر الأثر در ردّ جبر و قدر» نامیده ام.